ŠVIESA

JORNAL LITUANO
„Šviesa--Luz"
Orgão de Communidade Lituana de SÃO JOSÉ

Redakcija ir Administracija: MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
Telefonas 2-6252.
Caixa Postal. 4-118.

Atsakomąsis Redaktorius
Jesus Saborido Montanés

METAI IV | SÃO PAULO. 1938 M., OUTUBRO-SPALIU 8 D. | Nr. 41 (159)

O VILNIAUS NEPAMIRŠK, LIETUVI!

DABAR EILĖ KOLONIJOMS

Keturių konferencijoj Münchene, sakoma, Hitleris palietęs ir kolonijų grąžinimo Vokietijai klausimą. Kadangi anglai su prancūzais savo kolonijų Hitleriui nelabai nori perleisti,—mat, savi marškinjai vis arčiau kūno už svetimus — tai Hitleris radęs labai gerą išeitį: jis pasiūlęs, kad leistų jam pasiimti Portugalijos kolonijas! Kodėl Portugalijos? O todėl, kad Portugalija yra maža valstybė, o kolonijas turi teisę, anot Hitlerio, turėti tik didelės valstybės; antra, Portugalija yra silpna—silpnesnė negu Cekoslovakija; ir, trečia, anglams su prancūzais bus labai lengva dovanoti Hitleriui svetimą daiktą. Bus ir vilkas sotus ir ožka sveika. Žinoma, būtų kitas dalykas, jei Hitleris tuojau reikalautų anglų—prancūzų kolonijų. Kadangi jis reikalauja tik Portugalijos kolonijų, reikia manyti, Chamberlainas ras išeitį, kaip rado ją su Cekoslovakija, ir karo vėl galės nebūti.

PASITRAUKĖ ANGLIJOS LAIVYNO MINISTERIS

Anglijos laivyno ministeris Duff Cooper, kuris buvo jau sumobilizavęs anglų eskadrą pavojaus akivaizdoje, pirmą spalių — tą dieną, kai Hitleris įžengė į Cekoslovakiją — nusiunte ministeriui pirmininkui Chamberlainui tokio turinio laišką: «Man nepaprastai skaudu šiuo momentu, kai tamsta šveneiate savo didįjį triumfą, įnešti tam tikros disharmonijos. Dėl priežasčių, kurios tamstai yra žinomos ir kurias aš pranešiu viešajai opinijai žemuosiuose rūmuose, abejoju vyriausybės užsieninių politikos, kurią šiuo metu ji veda ir kurią, kaip atrodo, ves ir ateityje, sėkmingumu. Po ilgų svyravimų aš nusprendžiau pasitraukti, ir prašau mano pasitraukimą priimti. To reikalauja mano garbė ir mano ištikimybė».

Tai garbingo anglo žodžiai. Duff Cooper bevelijo pasitraukti, negu būti nariu tos vyriausybės, kuri vartoja savo fizinę galybę ne teisingumui ginti, bet smurtui remti.

RUSIJA IZOLIUOJAMA IŠ EUROPOS

Po skandalingo Cekoslovakijos išdavimo rusų reikšmė Europos politikoje visiškai neteko svorio. Eina gandai, kad Prancūzija atsisakysianti santarvės su Rusija, norėdama pagerinti savo santykius su Vokietija. Prancūzijos — Rusijos santarvė niekad nebuvo labai glaudi, bet paskutiniu metu visiškai atšalo. Cekoslovakijos konflikto metu pasirodė, kad jokios praktiškos reikšmės ji neturi. Rusija vis labiau tolsta nuo Europos, palikdama Azijos kraštu.

ROMA. Oficialiomis žiniomis, Italijoj gyvena 70 tūkstančių žydų.

— Atejnantį pavasarį italų „Ala Litoria" b-vė, susitarusi su Amerikos „Amerikan Export Line" b-ve pradės reguliarų susisiekimą per Atlantą. Perskridimui bus naudojami 4 motorų keleiviniai hidroplanai. Pradžioje jais bus vežiojamas tik paštas, o vėliau gal ir keleiviai. Léktuvai sustos Azorų salose, Lisbonoj ir didesnijuose Viduržemio uostuose.

ČEKOSLOVAKIJOS TERITORIJĄ OKUPUOJA VOKIEČIU KARIUOMENĖ

Münchene įvykusi keturių konferencija nustatė, kad Sudetų teritorija užims vokiečių kariuomenė nuo spalių mėn. 1—10 dienos. Sudetų teritorija padalinta į 4 sritis, kurios palaipsniui turi būti okupuotos. Spalių 1 dieną vokiečių kariuomenė, vedama generolo Reichanan, įžengė į Cekoslovakijos teritoriją.

Kai kurios vietose, kaip Asch miesto apylinkėje, dar įvyko kruvinų susirėmimų tarp čekų ir vokiečių, bet vėliau okupavimas vyko tvarkingai. Tarptautinė Komisija nustatė dviejų kilometrų demilitarizuotą zoną tarp vokiečių ir čekų, kad nepasikartotų daugiau kruvinų incidentų.

Telegramos praneša, kad vokiečių kariuomenę visur sutinka su dideliu entuziazmu.

Sudetų krašto komisaru Hitleris paskyrė Konradą Heineiną.

Pasitraukė Čekoslovakijos Prezidentas Eduardas Benešas

Po skaudžių čekų tautai istorinių įvykių prezidentas Benešas nutarė pasitraukti. Viso kulturingo pasaulio simpatijos buvo jo pusėje, kai stojo drąsiai ginti savo tautos laisvės.

Ligi šiol dar nėra buvę pokarinės Europos istorijoje tokio kito vyro, kuris tokiu dvasios tvirtumu būtų kovojęs su milžiniškais pavojais.

Tačiau didžiųjų valstybių apleistas ir išduotas, Massaryko mokinys Benešas turėjo priimti sąlygas, padiktuotas jėgos. Priešingu atveju būtų prapuldęs savo tautos laisvę. Tačiau protesto ženklan pats šią savaitę pasitraukė. Kas bus jo įpėdinis — kolkas nežinia.

VENGRAI PASIŪLĖ ČEKAMS KONFERENCIJĄ

Vokietijai iškėlus teritorinius reikalavimus Cekoslovakijai, tuo pačiu metu pareiškė pretenzijas ir lenkai su vengrais. Visiems aišku, kad visų trijų buvo susitarta veikti išvien. Tai dar kartą patvirtinta tiesa, kad vokiečiai yra puikūs diplomatai. Tiesa, jų diplomatija neturi gilaus ir toli matančio žvilgsnio, bet veikia nuosekliai ir sėkmingai. Prieš kiekvieną žygį ar avantiūrą Hitleris gerai ištiria dirvą ir pasitikrina draugų paramą o priešų neutralitetą. Po to puola vienų—vieną pasilikusią auką ir visada laimi. Taip buvo kitais atvejais, taip buvo ir su Cekoslovakija. Neperseniai Vokietijoje viešėjo Vengrijos regentas Horty. Jam dėl akių rodė laivyno manevrus, bet kalba ėjo apie Cekoslovakijos puolimą. O Goeringas, ministeris pirmininkas, buvo pasikvietęs į Vokietiją lenkų užsienių reikalų ministerį pulk. J. Becką «medžioti». Bet «medžiojama» buvo taip pat Cekoslovakija.

Ir, štai, vos Hitleris pradėjo traukti prie Cekoslovakijos sienų savo kariuomenę, tą patį padarė ir Lenkija su Vengrija. Cekoslovakija pasijuto iš visų pusių apsupta ir kova būtų buvus beprasmiška. Vokietijai nusileidus, atiduodama Sudetus. Lenkijai taip pat nusileidus, atiduodama Techeną su apylinkėm. Principe sutiko tartis ir su vengrais dėl perleidimo vengrams jų tautiečių apgyventų sričių. Prieš pasitarimų pradžią vengrų vyriausybė parejkalavo paleisti iš kalėjimų visus politinius kalinius, o iš policijos ir kariuomenės visus vengrus. Be to, vengrų srityse įvesti mišrią vengrų—čekų policiją tvarkai palaikyti.

Čekai šias sąlygas sutiko priimti. Idomu, ar dar yra tokių reikalavimų ir tokių sąlygų, kurių čekai nesutiktų priimti?

Nauja Čekoslovakijos Vyriausybė

Po žinomų įvykių pasitraukė Cekoslovakų vyriausybė. Naują vyriausybę vėl sudarė generolas Jan Syrovy. Kabineto sudėtis daug nepasikeitė. Kabineto pakeitimas padarytas greičiausia tik dėl viešosios opinijos, nes nepatogu buvo liktis valdžioje žmonėms kurie sutiko su tokiom negarbingom taikos sąlygom.

ŠPYGA ... KIŠENĖJE

Sovietų Rusija pradėjo didžiulius savo laivyno manevrus Baltijos jūroje. Visi yra tos nuomonės, kad bolševikai nori pademonstruoti savo jėgas Hitleriui. Prancūzų dešinieji laikraščiai iro nizuodami klausia, kur sovietai buvo su savo galybe tada, kai vokiečiai užpuolė Cekoslovakiją? Tada jie tylėjo, lyg vandens pilną burną prisigėrę, o kai pavojus jau praėjo, tai išplauké į jūras ir... rodo Hitleriui špygą kišenėje

ŽYDU POGROMAS PRANCŪZIJOJE

Pereito šeštadienio vakare viename Prancūzijos mieste, Dijon, įvyko tikras žydų pogromas. Minia, susirinkusi aikštėje, gyvai diskutavo pastarųjų dienų įvykius. Visi buvo patenkinti, kad karo pavojus yra praėjęs. Staiga vienas žydas savo parduotuvėje sušuko: «Tegyvuoja karas!» Minia įsiveržė į jo parduotuvę, iškūlė langus, išdaužė ir išmėtė prekes, o patį žydą būtų nulinčiavus, bet vargais negalais jį atėmė policija. Prie parduotuvės susirinko apie 500 žmonių, kurie visaip plūdo žydus. Minia dar užpuolė keletą kitų žydų parduotuvių. Pašaukti policijos būriai tik po vidurnakčio grąžino Dijono mieste tvarką. Prancūzijoj žydų pogromas yra pirmas atsitikimas po Didžiojo Karo.

BERLYNAS. Vokiečių «S. S.» milicijos žurnalas «Schwarze Korps» puola Vatikaną ir Pragos arkivyskupą, kuris generolui Sirovy įteikė šv. Waclovo ordeną. Vokiečiai įžiūri čia pataikavimą komunistams. Generolą Sirovy vadina Maskvos draugu, o popiežių komunizmo gynėju.

— Žiniomis iš Varšuvos, lenkai naują Cekoslovakijos sienų nepripažinsią iki kol bus priskirta Vengrijai Rusų—Karpatų provincija. Cekoslovakijos skaldymu pasinaudodami, lenkai nori sudaryti lenkų—vengrų barjerą, kuris užkirstų kelią bolševizmui į Vidurio Europą.

LONDONAS. Didžioji Britanija pasipriešino lenkų reikalavimams atskirti nuo Cekoslovakijos Rusinų kraštą.

LONDONAS. „Reuterio" pranešimu, ambasadorių komisija sutikusi su vokiečių reikalavimu leisti jiems okupuoti iki šio m. 10 d. visas tas Cekoslovakijos provincijas, kuriose gyvena daugiau kaip 51% vokiečių. Kad bus tose srityse pavergti 49% čekų, nei Hitleriui nei ambasadoriams galvos neskauda: taip tari būti.

PRAGA. Mišri čekų—lenkų komisija, kurios tikslas nustatyti naująsis Cekoslovakijos—Lenkijos sienas, darbus jau pradėjo.

OSLO. Norvegijos «Storting» pirmininkas Hambro, grįžęs iš Zenevos, pasikalbėjime su spaudos atstovais pasisaké prieš Müncheno susitarimą, pažymėdamas, kad tuo jau praktiškai atsisakyta nuo tarptautinės institucijos, atseit, Tautų S-gos, ginčams spręsti. Tokia politika sukėlė didelio nusistebėjimo demokratinėse šalyse ir visiškai prislėgė mažąsias. Benešo šalis peaukota, net neatsiklausus pačių čekų. Aišku, kad karo nebus, kalbama Zenevoj, kol mažosios valstybės bus aukojamos didžiosioms, ir kol dar bus kas aukoti.

Mano pastabos

PONAS REDAKTORIAU,

Štai, ir vėl siunčiu Jums keletą pastabų.

Praeitam «Sviesos» numery trumpais bruožais esu išsitaręs dėl «diplomatinio» veikimo ex-konsulo p. Gaučio. Siandien noriu pakalbėti dėl p. J. Aukštuolio, mūsų ministerio Pietų Amerikai. Aš visai neliesiu jo diplomatinių santykių su tomis vyriausybėmis, prie kurių yra akrediduotas, tik noriu iškelti kai kuriuos faktus iš jo visuomeninio veikimo, ypatingai tuos, kurie liečia São Paulo lietuvių Koloniją. Turiu pažymėti, kad tuo aš nenoriu jo diskreditueti nei jo autoritetą žeminti, bet tik noriu konstatuoti faktus, dėl kurių kiekvienas turi teisės pareikšti savo nuomonę. Faktų kėlimas viešumon nėra nuodėmė, bet gera ateičiai pamoka, nes, kaip pasakė istorikas Dalyva, «iš praeities klaidų žmogus mokosi».

Dabar eikime prie dalyko. Poną Ministerį Aukštuolį aš pažįstu nuo 1935 metų, kuomet jis pirmą sykį buvo atvykęs aplankyti S. Paulo lietuvių Kolonijos. Tada joje viešpatavo didelė nesantaika, o visuomeninjam veikime — chaosas Konsulo autoritetas (tuomet konsulo pareigas ėjo a. a. Br. Steponaitis) kai kuriems «vadams» jokios reikšmės neturėjo; jis dargi net oficiozo «Lietuvio» buvo vadinamas «ignorantu» ir kitais rinktiniais išsireiškimais. Pačioj Lietuvių S-goj Br. ėjo už pirmenybes kova ir net posėdžiuose kartais buvo kumščio jėga vartojama; dėl to iš jos išėjo «Grūdas» ir «Viltis». Visi mane, kad p. ministeris Aukštuolis dalykų sutvarkys ir Koloniją konsoliduos. Bet, deja! Tatai nejvyko, ir tai todėl, kad p. ministeris to nenorėjo ar bent nematė jokio reikalo, nes, remdamasis Lietuvių S-gos Br. vadų informacijomis, buvo įsitikinęs, kad tik s-ga yra «vienintelė lietuvių Kolonija», kad tik jos vadams priklauso teisė visuomeninis darbas dirbti, o kiti tam darbui gali tik padėti, todėl apie jokią konsolidaciją ir kalbos būti negalėjo.

Sis mano pasakymas nėra koks prasimanymas: jį patvirtina paties žodžiai, pasakyti organizacijų (L. K. B-nės, «Vilties», «Grudo» ir Tėvų Komitetų) atstovams, susirinkusiems Hotel Esplanada. Girdi, «jei norite dirbti visuomeninį vieningą darbą, eikite į Lietuvių S-gą Br. ir jos vadų klausykit, o spaudos reikalu — palaikykit «Lietuvį». Kitaip sakant, pasiduokit Sąjungos hegemonijai, o tuomet ir vienybė viešpatauš. Reiškia, nors ir esi niekinamas bei šmeižiamas, bet vis tiek pasiduok S-gos vadų: Mąjų, Ciuvinskų, Vancevičių ir kitų užgaidoms ir «Lietuvy» su savo šmeižikais drauge bendradarbiauk (!Red.). Kuomet kun. B. Sugintas, tuometinis Kolonijos Kapelionas, išsitardamas apie tokį bendradarbiavjimą priminė p. Majienės šlykštų atvira laišką «Lietuvy», tai p. ministeris atsakė: «Tai kas iš to? Ji parašė, o Tamsta jai atsakei ir dalykas baigtas». Visiems susirinkusiems tokia p. ministerio logika labai keista atrodė; visi suprato, kad, tuo keliu einant, konsolidacijos Kolonija nepriels.

Tolinu, Ponui ministeriui labai ne patiko L. K. B-nės nutarimas savo organą išleisti ir todėl įvairiais būdais pradėjo kun. B. Sugintui įkalbinėti, kad to nutarimo nevykdytų, kad užtenka vieno «Lietuvio», kuriame galima apie B-nę rašyti, paliekant tam reikalui bent du puslapiu, ir t. t. Tačiau, kai kun. B. Sugintas nuvyko į Bandeirantų tuo reikalu kalbėtis (buvo paskirtas posėdis), tai nei S-gos vadai, nei p. ministeris į pasikalbėjimą neatvyko, tuo duodami suprasti, kad «Lietuviui» visai nepakeliui su Bendruomene; reiškia — vieną sako, kitą daro. Kun. B. Sugintas dar kvietė juos pas save spaudos reikalais pasitarti, bet atvykęs konsulas B. Steponaitis pranešė, kad jie

(Tęsinys 6 pusl.)

Ispanijos naminis karas ir keturiu konferencija

Taika Europoje keturių didžiųjų valstybių buvo laikinai išgelbėta. Brangia kaina, nes Cekoslovakijos respublikos auka. Dabar užsienių spauda praneša, kad keturių konferencija (Anglijos, Prancūzijos, Vokietijos ir Italijos) vėl sustrinks išspręsti galutinai Ispanijos ir Kinijos—Japonijos karo.

Jau daugiau dvieji metai, kai generolo Franco kareivjai puola, o generolo Miaja — gina Ispanijos teritorija su garsiuoju Madridu. Jau daugiau vienas milijonas jaunų gyvybių užgeso. Ir vis dar nematyti, kada skerdynės baigsis ir kokių pasėkų iš to bus. Tiek tik žinja, kad nauji svetimųjų pulkai siunčiami į kovos sūkurį.

Sklinda gandai, kad Prancūzija sutikusi su Franco laimėjimu Ispanijoje, norėdama susitaikinti su Italija. Prancūzija visiškai uždarysianti sieną per Pirėnėjus ir atšauksianti savo savanorius, leisdama, tuo būdu, vyriausybininkams, iš visų pusių atskirtiems, «užtrokšti». — Tokios taktikos laikysiantisi ir Anglija. Vadinasi, ir čia būtų laimėjimas Hitlerio—Mussolinio.

PALESTINOJE

Ivykiai eina įprasta vaga. Kasdien užmušimai, užpuolimai, susišaudymai. Anglai galutinai pasauliui įrodė, kad jie tvarkos nesugeba Sventojoj Zemėj išlaikyti. Mat, visa anglų politika yra žydų įtakoje. Taigi, ir Palestinoje visas simpatijas rodo tiktai žydams, ne teisingai siaurindami arabų teises. O arabų yra didelė dauguma. Iš to kyla jų pasipiktinimas ir keršto veiksmai. Kaip pavyzdį, galima paminėti kad ir tokį faktą: Palestinoje vidaus tvarkai palaikyti buvo arabų ir žydų tautinės policijos, anglų komisaro žinioje. Pereitą savaitę anglai arabų policiją nuginklavo, o žydų— paliko ir toliau veiktį. Žinoma, nuginkluotieji arabai grieblasi peilio savo jėzistai ambicijai patenkinti Ir, iš tikrųjų, nauja bruzdėjimų banga klo visoje Palestinoje. Sekmadienį tik viename Shefa kaime buvo per susišaudymą užmušti 28 žmonės, o šimtai sužeistų. Gi prie Ramallah — 40 užmuštų, jų tarpe ir anglų policijos inspektorius. Tai tiesiog baisu!

Jeruzalės apylinkėse vis dažniau arabai puola žydų ūkius, juos visiškai sunaikindami. Buvo pasikėsinimas prieš traukinį, kuris dėl to nušoko nuo bėgių. Sugadinti naftos vamzdžiai ir uždegta nafta, kilo milžiniškas gaisras. Anglai, gavę paspirties, puolė sukilėlius arabus, 52 užmušdami, krito vienas anglų karininkas ir 2 kareiviai. Anglų ekspedicijos būrys sušaudė didelę dalį vjsų Yibena kaimo arabų. Sekmadienio naktį arabai puolė Jeruzalėje radio stotį, norėdami ją sunaikinti, tačiau anglų patrulių buvo atmušti.

Iš viso ko matyti kad arabai nemano žydams nusileisti. Anglų pataikavimas žydams tik dar labiau kursto arabų pagiežą.

Susišaudė komunistai Meksikoje

Meksikos mieste šiuo metu vyksta kongresas prieš karą, kuriame dalyvauja įvairių kraštų komunistų atstovai. Jungtinių Amerikos Valstybių, Argentinos ir Porto Ricos atstovų garbei buvo surengtos vaišės, kurių metu kilo ginčas ir kruvinos muštynės tarp trockininkų ir stalinistų. Per susišaudymus daug žmonių buvo sužeista.

Už teritorija -- sriubos bliūdas

Iš Londono pranešama, kad Cekoslovakijai anglų vyriausybė yra nutarusi duoti 10 milijonų svarų sterlingų paskolą. Vėliau duosianti daugiau. Taip pat ir kitos valstybės sakosi duosiančios paskolą Cekoslovakijai.

Vadinasi, čekams už teritorijos gabalą siūlo sriubos bliūdą. Nepaprastas tų ponų anglų džentelmeniškumas!

— Prancūzijos kunigų, dalyvavusių did. kare, draugija turi 15.000 narių.

Brazilijos Žinios

Skaudi lėktuvo katastrofa

Seštadienį popiet São Paulo miesto staiga pasklido šiurpi žinia apie lėktuvo katastrofą, kokios ligšiol dar nėra buvę. Federalinis interventorius p. Adnemar de Barros skrido lėktuvu į estado šiaurės vakarų zoną inspekcinei kelionei. 8 val. ryto su žmona, keliais sekretoriais ir kitais aukštais valdininkais interventorius išskrido VASP trimotriniu lėktuvu. Paskui pakilo ir antras lėktuvas «P. P. D. Q.» kuriuo skrido palydovai: inžinierius dr. Arnaldo Alves da Motta, VASP direktorius dr. Paulo de Faria, leitenantas Adolpho Padilha ir dr. Cussy de Almeida Junior, interventoriaus kabineto šefas. Abu lėktuvai skrido į Lins. Tačiau VASP 10 val. ten nusileidus, «P.P.D.Q» nesirodė. Netrukus atėjo iš Laranjal miestelio siurpi žinia: ten 10 val. 20 minučių lėktuvas besileisdamas sudužo ir visi keturi interventoriaus palydovai užsimušė. Pilotas leidosi dėl rūko, kuris buvo užgulęs kalnus, tačiau dėl persitaigaus posūkio lėktuvas iš 50 metrų aukščio staiga krito žemėn ir virto griuvėsių krūva.

Lavonai parvežti į São Paulo ir iškilmingai palaidoti.

BRAZILIJA--BOLIVIJA GELEŽINKELIS

Sudaryta mišri brazilų bolivičių komisija tiesti geležinkeliui, kuris jungtų dvi respublikas. Komisija intensyviai dirba parengiamuosius darbus ir šių metų gruodžio mėn. jau bus pradėta minėto geležinkelio statyba. Sis geležinkelis turės milžiniškos prekybinės reikšmės, jungdamas Braziliją per Boliviją su kitom Pietų Amerikos respublikom.

800.000

Paskelbti gyventojų judėjimo duomenis rodo, kad Brazilijos gyventojų metinis prieauglis siekia 800.000 — vadinasi, arti vieno milijono. Reikia atsiminti, kad dabartiniu metu beveik sustabdyta imigracija, priešingu atveju metinis prieauglis galėtų būti keleriopai didesnis. Be to, džiova skina labai daug aukų, o taip pat mažų kūdikių mirtingumas yra šiame krašte didelis Apvejkus šiuos higienjnio pobūdžio žmonių daugėjimo priešus, Brazilija netrukus virs ir gyventojų skaičiumi tikru milžinu. Nuo 1915 metų gyventojų padaugėjo dvigubai. Dabartinju metu keliamas šūkis eiti į Brazilijos vakarus brautis į neįžengiamus turtingus miškus ir nešti ten civilizaciją. Siems užsimojimams reikia daugiau žmonių. Py., Amazonas estade 40 kvadratinių kilometrų plote tegyvena vos vienas žmogus!

Audros Anglijoje

Visą Angliją antradienį nusiaubė baisi audra su liūtimis. Oro susisiekimas beveik visur buvo nutrauktas. Taip pat ir laivų susisiekimas Laranšo sąsiauriu. Pačiame Londone vieno išrauto medžio sunkiai sužeisti penki praeiviai. Kitas išrautas medis krito ant autobuso, užmušdamas du žmonės ir keltolika sužeisdamas. Visoje pietry tinėje Anglijoje nutrauktas telefono — telegrafo susisiekimas.

ČEKOSLOVAKIJA DĖSIS SU LENKIJA

Pragoje eina gandai, kad Benešas nutaręs užsienių politikoje remtis Lenkijos. Gražinus Lenkijai Tešeną, tarp čekų ir lenkų nesą daugiau jokių ginčų. Benešas numatąs net labai glaudžią sąjungą su Lenkija. Jei reikja pasirinkti, su kuo eiti: vokiečiais ar lenkais, tai Cekoslovakija pasirinksianti lenkus.

PRANCŪZIJOS MINISTERIS PIRMININKAS --- DIKTATORIUS?

Iš Paryžiaus ateina žinia, kad senatas yra suteikęs labai plačių teisių ministeriui pirmininkui Daladier. Manoma, kad tas teises jam patvirtins ir parlamentas. Jei tai įvyktu, Daladier taptų tikru diktatorjum. Sių priemonių prancūzų vyriausybė ėmėsi dėl sunkios ekonominės krašto būklės, ypač finansų, kurių vyriausybės niekaip nesugebėjo sutvarkyti. Tačiau diktatorius laisvių krašte Prancūzijoje yra labai įdomus ir neįprastas dalykas.

Pažiūrėsim, kaip toliau plėtosis Europos demokratijos, kurios šiandien ėmė klusniai lankstytis kumščio stabams.

—350 prancūzų lakūnų aplankė Liurdą. Užbaigimo procesijoj 4 lakūnų generolai iš aktyvios tarnybos nešė baldakimą.

PRANCŪZIJA PRIPAŽINO ABISINIJOS NUKARIAVIMĄ

Prancūzijos vyriausybė pranešė Mussoliniui, kad pripažįsta italų imperiją su Abisinija ir skirta savo pasiuntinį į Romą prie Italijos karaliaus ir Abisinijos imperatoriaus.

Prancūzijos užsienių politiką paskutiniu metu ėmė uoliai pūsti į fašizmo dūdą. Savo laiku prancūzai buvo aršiausi Abisinijos užkariavimo priešai ir jos gynėjai. Mainos rūbai margo svieto...

ATKERSINO... MUZIKUI VAGNERIUI!

Pragos filharmonijos orkestras prieš mėnesį buvo gavęs kvietimą atvykti į Londoną ir ten duoti koncertus. Po įvykių Cekoslovakijoje orkestro vadovybė peržiūrėjo koncertų programą ir iš jo išbraukė visus vokiečių kompozitorių kūrinius. Ypač nukentėjo genialusis muzikas Richardas Vagneris.

Tai muzikų sluoksniuose sukėlė tam tikros ironijos. Keršydami už Hitlerio nuodėmes kilniajam Vagneriui, čekų muzikantai parodo tik meninį nesubrendimą.

GALUTINAI PASLIJO LITVINOVO AUTORITETAS

Iš Marijampolės kiluslo žydelio Finkelšteino, dabar vadinamo Litvinovo, kaip užsienių reikalų komisaro, padėtis po pastarųjų Europos įvykių galutinai pašlijo. Po Tautų Sąjungos posėdžių, kur jis juokėsi pats iš savęs prašė Maskvos vyriausybę, kad jam leistų „paiisėti". „Ilsėtis" išvyko į Prancūzijos kurortą Vichy. Kaip žinoma, Litvinovas kurstė čekus nepasiduoti Hitleriui, bet kai Hitleris rimtai pagrasė Pragos vyriausybę, tada Sovietų komisaras drauge su kitais «galingaisiais» pataré nusileisti ir gražiuoju pasiduoti. Litvinovas tokį patarimą kovo mėn. davė ir Lietuvos vyriausybei dėl ultimatumo. Pažinsi draugą nelaimės ištiktas — sako patarlė.

IŠ LIETUVOS PADANGÊS

TIRIA DIDZIOJO TIRULIO PLOTUS

Lietuvos energijos šiliminė komisija prieš kurį laiką pradėjo tirti Didžiojo Tirulio plotus, kurie yra tarp Ciutelių ir Užpelkių geležinkelių stočių. Sie plotai gana dideli ir ten numatoma padaryti net apie 70 didesnių ar mažesnių gręžimų. Svarbiausia, norima nustatyti kokios rūšies durpes bus galima gauti Didžioje Tirulio pelkėse. Tyrinėjimo darbus vykdo dvi partijos.

APLINK EŽERA TIKRAS PAUKŠČIU ROJUS

Kalotės ežeras guli tarp miško ir yra ideali poilsio vieta paukščiams skrendantiems į šiltus kraštus. Rami vieta, ir prie vandens veisiantys gniūsai sutraukia paukščių gausius pulkus. Pavakary nendrynai ežero pakrašty linksta nuo tenai susibūrusių špokų — toli girdėti jų garsūs koncertai. Ežero vidury plaukioja vaikus išperėjusios laukinės antys, o aplink stovinčių medžių šakose linguojasi dar įvairiausių kitokių paukščių būriai. Ežeras žuvingas. Kilus audrai, iš pajūrio atskrenda žuvėdrų.

LIETUVIS PĖSCIAS PAS LENKU PREMJERA

Vilniaus kr. lietuvių spauda aprašo tokį retą atsitikimą. Naugardėlio valsčiaus Lazdūnų k. gyv. Baranauskas, lietuvis ir kilme, ir praeitimi, pasiryžo savo sūnų leisti mokytis į lietuvių Vyt. D. gimnaziją, bet vieno pasiryžimo lenkams neužtenka — dar reikia tam tikros deklaracijos, jog lietuvis esi. B-kas nuėjo tos deklaracijos rūpintis, bet nei valsč. viršaitis, nei storastija jos jam neišdavė — priešingai, pasiūlė sūnų leisti į lenkų gimnaziją ir už tai net pasiūlė po 50 zlotų mėn. stipendiją.

Tada B-kas pasiryžo eiti teisybės ieškoti aukščiau — pasiuntė tuo reikalu prašymą pačiam lenkų premjerui ir šviet. ministeriui. O pats tuo tarpu pėščias išsirengė į Varšuvą ir pėščias sugrįžo atgal į Lązdūnus, padarydamas tuo būdu apie 400 km. kelio.

Tačiau Varšuvoje jo jki premjero ne prileido. Vis dėlto B-kas buvo priimtas taut. mažumų ref. y-ko, kuris jam paaiškino, kad jo prašymas buvo gautas ir įsakyta vaivadijai deklaraciją iš duoti. Tik vis tos įstaigos taip delsė...

Pats B-kas sakosi tą kelionę atlikęs norėdamas įrodyti, jog tikrai yra lietuvis.

SIEMET NUMATOMA BAIGTI SANCIU BAZNYCIA

Naujoji Sančių bažnyčia jau su langais ir baigiama tinkuoti iš oro ir vidaus. Trūksta dar altorių ir durų, tačiau, kaip teko patirti, šiemet jie bus padaryti. Apie visus šventus numatomas naujosios bažnyčios pašventinimas.

DAUGIAU STEIGS PIENINIU

Kol kas dar nevisi apskričių miestai turi geras pienines arba ir visai jų neturi. Pienocentras netrukus numato visose svarbesnėse vietose įsteigti pienines. Pirmiausia didelė pieninė bus įsteigta Siauliuose.

ISTEIGS NAUJAS 35 BIBLIOTEKAS

Svietimo M-ja nuo lapkričio 1 d. numato įvairiose krašto vietose įsteigti 35 naujas bibliotekas. Naujos bibliotekos bus ir Kauno priemiesčiuose: Sančiuose, Aleksote, Vilijampolėj ir Zaliakalny.

STATYS ANTRA CELULOZĖS FABRIKA?

Yra kilęs sumanymas įsteigti antrą celulozės fabriką. Buvo girdėti, kad jis būsiąs statomas Sventojoj. Tačiau bent kol kas nuo naujo celulozės fabriko statybos susilaikyta. Lietuvoj yra vienas celulozės fabrikas Klaipėdoj. Jame dirbą per 1.000 darbininkų.

SEIMININKIU DIENA

Utenos kat. moterys buvo surengusios šeimininkių diena. Po pamaldų parapijos salėj buvo įaukios vaišės su atitinkama programa.

SUVIENODINS TARIFUS PER LIETUVA IR LENKIJA

Iki šiol iš Vakarų Europos susisiekimas į Maskvą per Lenkiją buvo pigesnis, kaip per Rytprūsius ir Lietuvą. Paskutinėje tarpt. susisiekimo konferencijoj nutarta abiejų linijų tarifus suvienodinti. Taip pat nutarta paleisti specialius traukinius iš Pabaltijo valstybių į Vid. Europą tarptautiniam susisiekimui. Vietos reikalams eis kiti traukiniai.

— Pernai buvo premijuota 571 sodas, išmokėta 15.291 Lt. Siemet priemijų paskirta 27.000 Lt.

— Darbėnų v. kilo gaisras Sukės dvare. Savininkei Poškienei padaryta apie 27.000 Lt nuostelių.

— Policija Maironio g-vėj užėjo pirklių klubą, kur jie susirinkdavo lošti kortomis. Dalis pirklių spėjo išbėgioti pro langus, o tiems, kurie nespėjo, surašyti protokolai.

AMERIKOS ŽYDAI JUODINA LIETUVA

Paskutiniu laiku iš Lietuvos į Ameriką nukeliavę žydai gana tendenciągai ir kaip sugebėdami juedžiau dažo Lietuvą, jos valdžios ekonominės politikos pastangas ir skundžiasi Lietuvos žydų materialiniu gyveniimu. «Lietuvos Žydų Sąjunga Amerikoje» išleido iliustruotą metraštį, kuriame keliais straipsniais bandomas charakterizuoti Lietuvos žydų gyvenimas Lietuvoj ir Amerikoj. Ypačiai krinta į akis du straipsniai, parašyti kaunjškio «Folksblat'o» buvusių dviejų redaktorių, būtent dr. Sudarskio ir J. Marko, dabar gyvenančių Amerikoj.

SKAUDI LĖKTUVO NELAIMĖ ANT JŪROS

Atlikinėjant prie Palangos karo laivui «Prez. Smetona» šaudymų pratimus į oro judančius taikinius įvyko lektuvo nelaimė. Lėktuvo, kuris vežė taikinį ir kuris buvo tuo metu už kelių kilometrų nuo kranto, staiga sustojo motoras. Skridę tuo lėktuvu mokiniai lakūnai, matydami, kad planiruodami nepasieks kranto, iššoko su parašiutais. Skridęs žvalgu mokinys lakūnas Šruogis Vladas iššoko pirma, bet esant stipriam vėjui, buvo nunešta su parašiutu dar toliau į jūrą ir prigėrė. O vėliau iššokęs, lėktuvą vairavęs mokinys lakūnas Karvelis buvo laivelio išgelbėtas.

Lėktuvas įkrito į jūrą. Motoras nuskendo ir nesurastas, visos kitos lėktuvo dalys ištrauktos. Nuskendęs lakūnas ištrauktas.

NEMIRSTAMAS ZMOGUS

Zasliai. Naujaežerio km. yra pil. A. Mireckas, kuris, atrodo, visumet nugali mirtį. Mireckas daug kartų buvo beveik užmuštas, tačiau pagulė ir vėl atsikelia. Rugpiūčio 23 d. ant jo galvos sudaužė 4 butelius nuo alaus. Jis gulėjo be sąmonės ant šaligatvio. Tuojau jį nugabeno pas daktarą. Daktaras sustabdė jam kraują, jis paguléjo keletą minučių, vėl atsikėlė ir nuėjo į cirką.

SIEMET UZSETA 1.634.800 HA

Lietuvos pasėlių plotai kasmet didėja. Pernai buvo užsėta 1.626.050 ha šiemet — 1.634.890 ha. Derlius daugiausia visur numatomas geras ir javai, kur nuimti, yra pakuliami Dzūkų krašte ir Siaurės Rytų Lietuvoje daug kur praūžė didžiulės audros, kurios sunaikino daug pasėlių. Dzūkuose kai kurie ūkininkai po ledų neparsivežė nė vieno vežimo vąsarojaus.

LENKAI MŪSU PIENA VADINA BALTUOJU AUKSU

Lenkų laikraštis «Polska Zbrojna» Nr. 232 perspaudė iš laikraščio «Spolnota» straipsnį apie Lietuvos prekybos bendroves. Laikraštyje rašoma, jog Lietuvoje pienas esąs «vadinamas «baltuoju auksu». Jis tikrai esąs vertas to vardo, nes pieno produktai sudarą 20% viso Lietuvos valstybės eksporto. Tik geros ekonominės organizacijos dėka Lietuva turinti tokį biudžetą. Sis kraštas neturįs savo natūralinių turtų. Girdi, visą pramonės produktų importą Lietuva turinti padengti žemės ūkio produktų eksportu. Pirmąsisais nepriklausomybės metais, baigdamas rašo laikraštis, Lietuvoje buvusi tik viena pieno perdirbimo bendrovė. Siandien jų esama 200.

PASKELBTA PREKYBINĖ SUTARTIS SU VOKIETIJA

«Vyriausybės Žinjose» paskelbta prekybos sutartis su Vokietija.

Iškaičiuojama, kad Kaune bus apie 2.000 gatvės vaikų. Jiems numatoma steigti bendrabutis ir mokytį amatą.

KETURIOS MOTERYS SKLANDYMO MOKYKLOJE

Siuo metu Nidos sklandymo mokykloje yra keturios moterys, kurios mokosi valdyti bemotorinį lėktuvą — sklandytuvą. P. Brjedytė, mokytoja iš Joniškio turi jau B. piloto laipsnį, B. Odelenytė, studentė, — A. piloté, ir J. Leonavičiūtė — dar tik šiemet pradėjus mokytis sklandyti. Jos abi iš Kauno. Be to, dar sklandymo mokykloj yra ir viena olandė studentė, turinti aukščiausią C pilotės laipsnį,

Darbe sklandytojos jokių išimčių neturi. Jos kartu su vyrais tempia į smėlio kalną sklandytuvą, iš eilės viena sėdi prie vairo, o kitos bėga prie guminių virvių išmesti sklandytuvą į aukštį ir t. t. Jos dėvi tokius pat drabužius, kaip ir sklandytojai vyrai ir savo išvaizda nuo jų beveik nesiskiria.

PRASO ANKSCIAU STATYTI JURBARKO TILTA

Susisiekimo M-jos plane numatyta pastatyti Kaune dar du tiltus (per Nemuną ir Nerį) ir Seredžiuj ir Jurbarke tiltus per Nemuną. Sakių ir Raseinių apskričių gyventojai prašo, kad iš šių keturių tiltų pirmiausia būtų pradėtas statyti Jurbarko tiltas. Ties Jurbarku judėjimas ménesiais didėja, o tiltų aplinkui Nėra.

PADARĖ TAUTINĖS OLIMPIADOS FILMA

Amerikiečiai broliai Matūzai jau išaiškino savo suktą filmą iš Tautinės olimpiados. Nors filmuoti sąlygos buvo labai sunkios ir nepatogios, tačiau kai kurios nuotraukos išėjo labai ryškios ir geros. Siuo metu filmininkai filmuoja būdingesnius Lietuvos gamtos vaizdus.

GREICIAU TVARKYS NEMUNA

Jau kelinti metai, kai Nemunas tvarkomas keturių kilometrų ruože tarp Smalininkų ir Sudargo. Ateinančią vasarą darbai bus taip suintensyvinti, jog baigs visus būnų statymo darbus tarp Smalininkų ir Jurbarko.

UŽ PALANGOS LĖBAVIMA

Kanto gatvės praeiviai matė biaurų atsitikimą. Vienas Kauno fabrikos savininkas F. gatve vijosi savo žmoną ir ją koliojo. Žmona tik ką buvo sugrįžus iš Palangos. Fabrikantas F. savo žmoną prisivijo ir ją gerokai apmušė. Susirinkę žmonės porelę iškyrė. Vyras žmoną mušė už Palangoje pririnktas nuodėmes.

KIEK NAUJU NAMU BUS PASTATYTA

Rugėjo mėnesio gale Palangos miesto savivaldybė pradės išdavinėti naujiems namams statyti leidimus. Tokius leidimus ima sudegę miesto gyventojai. Leidimai bus išduoti 116 gyv. namų savininkams ir 160 negyv. namams pastatyti. Dalis namų savininkų namus pradės statyti dar šiais metais. Kiti statybos darbai atidėti ateinančių metų pavasariui.

BUS STATOMA NAUJA GALINGA RADIJO STOTIS

Vyriausybė priėmė įstatymą naujai galingai radijo stočiai statyti.

PAGAUTAS IKI SIOL LIETUVOJE NEMATYTO DYDZIO SAMAS

Slomis dienomis Zarasų krašto Sartų ežere žvejai tinklu sugavo milžiniško didumo šamą. Tą dieną keli žvejai gaudę žuvis jau įrėsi prie kranto, nes maža buvo laimės. Staiga jie pajuto, kad tinkle daužosi didžiulė žuvis. Pakėlę tinklą nei patys nusigando. Ten daužėsi kaž kokia daugiau kaip dviejų m. ilgio žuvis. Su dideliu vargu žuvį ištrauké į krantą. Cia paaiškėjo, kad čia esama šamo. Jis svėrė daugiau kaip vieną centnerį. Zvejai, sugavę tą milžinišką šamą, nusikraté didelio vargo. Mat, toji žuvis nekartą jiems sudraské tinklus, apvertė mažesnes vartis. Be to, šamas iki šiam laikui išrijo daugybę žuvų. Vieną rytą, kai Sartų ežero pakrantėje maudėsi keli vaikai, tasai šamas buvo išplaukęs į vandens paviršių. Vaikai ir viena moteris mačiusieji šamą, tuojau išlipo iš vandens, nes jiems atrodė, kad toji milžiniška žuvis yra pavojinga. Bet Sartų ežero be sugautojo šamo didelių žuvų yra ir daugiau. Spėjama, kad tai yra irgi šamai. Sį šamą vietos gyventojai vadino Sartų ežero pabaisa...

KAUNE STATYS TURIZMO NAMUS

Kauno m. s-bė rengiasi ateinančiais metais Kaune pastatyti didelius turizmo namus, kuriems dabar renkamas tinkamas sklypas.

— Ventės Rage bus įrengta nuolatinė ornitologijos stotis, skiriant vieną paukščių stebėtoją 4 mėnesiams. Tam reikalui šiemet paskirta 1000 Lt.

— Pradėtas perplanuoti Plungės miestas.

— Siuo laiku Lietuvoje yra apdrausta nuo nelaimingų atsitikimų 96.000 darbininkų.

— Kaune sklandytuvas įskrido į lėkiančių gervių rikiuotę ir ją išardė, bet gervės greitai susitvarkė ir nuo sklandytuvo pabėgo.

— Norėdama paskatinti ūkininkus daugiau vartoti dirbtinių trąšų, vyriausybė nutarė valstybės iždo lėšomis apmokėti trąšų vežiojimo išlaidas. Tuo būdu trąšos papigėjamos ir jų kainą visam krašte suvienodinamą.

Mokslo vyras kalba

Prieš kiek laiko mirė vienas iš žymiausių naujų laikų mokslininkų, kurio vardas yra išgarsėjęs visame mokslo žmonių pasaulyje. Tai buvo Oksfordo universiteto profesorius — fizikas Ernestas Rutheford of Nelson Jo moksliškieji tyrinėjimai jau 1908 metais užtarnavo jam garsiąją Nobelio premiją. 1919 metais šis mokslininkas atskleidė visai netikėtas ir naujas mokslo srities apie smulkiausių medžiagos dalelių — atomų sudėtį. Su šiuo laimėjimu profesorius jau tuomet nustebino visą pasaulį, moksliškai įrodydamas, jog netrukus turėsią būt galima iš anglies pasigaminti deimantų. iš kitų metalų — auksą, o saulės spinduliais galėsią įsukti ne vieną motorą ir duoti jėgos garlaivjams, traukiniams ir t. t. Bet apie jo mokslo vaisius tegu kalba gamtininkai, o mums įdomu sužinoti, ką šis didysis mokslo atstovas galvojo apie tikėjimą. O gi apie tai jis pats atsako šitaip: „Tikras mokslininkas negali abejoti Dievo buvimu. Tai yra visiškai klaidinga nuomonė, kuri yra daugelio žmonių išplitusi jog mokslininkas. kuris tik giliau įžvelgia į gamtos paslaptis, turįs būti bedievis. Tuo tarpu iš tikrųjų yra visai priešingai! Mūsų mokslas atveda mus arčiau Dievo. Mokslas ilk padidina mūsų pagarbą tai nelėmatuojamai Visagalybei, prieš kurią turi nusilenkti net toki mūsų darbai, kurie galėtų mums atrodyti milžiniškai dideli!"

Lindbergas trenkė čekistui i ausi

„Hufvudstadbladet" pranėša, jog ateinančiais metais, balandžio — gegužės m., Lindbergas kartu su Sovietų lakūnu Gromovu skrisiąs iš Maskvos į New Yorką per Aliaską.

Tas pats laikraštis rašo apie tokį atsitikimą iš Lindbergo viešėjimo Maskvoje mėto. Beeidamas gatve, jis pajuto, jog jį seka čekistas GPU agentas. Lindbergas priėjo prie jo ir paklausė, ko gi jis, pagaliau, iš jo norįs. Čekistas, žinoma, nieko į tai negalėjo atsakyti. Tada Lindbergas tvojo jam per ausį ir tas išsitiesė ant žemės. Po penketo minučių atsigeivėlėjo jis ir sako Lindbergui:

— Tamsta geras lakūnas, bet neblogas ir boksininkas.

Bet po to iš paskos jau nebeseekiojo!

Vai, lėkite, dainos!

Sveiki, broliai dainininkai

Sveiki broliai dainininkai,
Mielos seselės,
Drauge visi uždainuokim
Linksmas daineles.

Kaip vasarą girios skambą
Nuo paukščių dainų
Ir per dienas visur girdis
Balseliai anų.

Tai ir mes dainuokim, broliai,—
Vasara daili,
Kad mūs dainos būt girdėti
Arti ir toli.

Jauni esam tai dainuokim,
Kolei mums patink,
Kol drauge pasaulis visas
Linksminas aplink...

IŠ LIETUVOS

VILKIJA NORI ATSTATYTI MŪRINĖ

Sudegus Vilkijos centrui, taip sakant, geriausiam miestelio rajonui, keliamas reikalas Vilkiją atstatyti jau nauju planu, mūrinę Vilkijiečiai tariasi rūpintis, kad gautų plytas po 40 litų už tūkstantį, atseit, kad už juos plytinėms valdžia padarytų primokėjimus. Kaip girdėti, mūrinės Vilkijos atstatymui pritaria ir valdžios organai, nes norima pakaunėje turėti daugiau mūrinių namelių.

BAIGIA PANEVĖŽIO — JONIŠKĖLIO GELEZINKELI

Siaurinis Lietuvos linų kraštas šiemet gaus dar vieną naują kelią — iš Panevėžio į Joniškėlį baigiamas tiesti siaur., 75 cm. pločio geležinkelis. Prekiniai traukiniai jau dabar gali važiuoti. Keleiviniai traukiniai pradės važinėti spalių mėnesį, sudarius naują žiemos sezono tvakraštį.

— Maisto pirm. Tallat Kelpša lankėsi Jelgavos ž. ū. parodoje.

VALDININKAI IR TARNAUTOJAI TURĖS PADĖTI UZVEISTI SODUS

Yra įdomus pasiūlimas greičiau provincijoj įveisti sodų. Visi valdininkai ir tarnautojai būsią įpareigoti rudenį arba pavasarį savo giminėms pagal kategorijos didumą nupirkti atatinkamą kiekį vaismedžių skiepų, kurie turės būti pasodinti jų tėviškės bei gimnių ūkiuose. Vaismedžius nupirkusieji tarnautojai gaus kortelę, su kuria įstaigai įrodys, kąd pareigą atliko.

SPARCIAU TAISO KELIUS PROVINCIJOJ

Alytaus, Kretingos, Raseinių, Zarasų ir Šakių apskrėčių s-bės jau gavo anksčiau užsakytas mašinas keliams taisyti. Tokią mašiną jau užsakė ir Kauno apskr. s-bė. Tokia mašina kaštuoja 30.000 lt. ir per metus gali pataisyti apie 200 km. kelio.

SIEMET MAZAI MEDAUS

Kiek teko patirti, Kėdainių, Ukmergės, Trakų, Marijampoles, Utenos ir Kauno apskrityse šiemet labai mažai prinešta medaus. Ūkininkams pažadėta 3 kg. cukraus bičių šėrimo reikalams, bet jų bus maža. Prašo bent 10 kg. papigintos cukraus.

SUTVARKYS GELEZINKELIU SODUS

Prie geležinkelių stočių yra daug sodų, tačiau jie daug kur apleisti. Susisiek. M-ja rengia įspėjimą stočių virš̌ininkams, kad tokie sodai būtų sutvarkyti.

„Nukirpk pluošteli mylimosios plaukų ir atnešk man..."

Sovietuose pradėta nauja kampanija — prieš burtininkus, chiromantus ateities spėjikus. „Kultūros ir poilsio parkų" administratoriams uždrausti „atrakcionąi su dresiruotomis papūgomis ir laimės traukimu"; valstybės saugumo pareigūnams ir Jaroslayskio bedievių sąjungos pionieriams pavesta stoti kovos priešakin. Bet tie kovotojai nelabai noriai vykdo jiems duotas direktyvas, pasiteisindami:

— I Dievą mes netikime, bet tikime į daiktus, burtus. amuletus. („Komsomolskaja Pravda", VIII. 15).

Buvo patikrinta eilė aukštųjų mokyklų, Viatkos (dabar Kirovo) veterinarijos instituto studentai puikiai susipažinę su Markso mokslu ir persiėmė Stalino idėjomis; paklausti jie nė nemikčiodami atsako:

— Dievo nėra, o žmogus yra kilęs iš bezdžionės.

Bet tokie „laisvi įsitikinimai" jiems nekliudo urmu eiti pas burtininkes Ir pati „Komsomolskaja Pravda" pastebi, kąd tenai jie eina toli gražu ne dėl pramogos, bet visiškai su konkrečiais klausimais. Idomu, su kokiais? Gi daugiausia dėl širdies dalykų. Studentui krito į akis mergaitė; be jos jis stačiai negali gyventi, bet ji, laidokė, į jį nė dėmesio nekreipia. Ir eina vargšas pas burtininkę. Arba studentė jaučia, kad jos vienintelis jai kaskart darosi šaltesnis — ir šįkart byla nepasibaigs be burtininkės. O tos kartais štai ką savo klientams paporina:

— Nukirpk kuokštelį savo mylimosios plaukų ir atnešk man, — tada aš tau padėsiu.

Gi studentės ir šitokių dalykų išgirsta:

— Pasek, kada tavasis nagus karpys. Surink tas nuokarpas ir atgabenk man — bematant pagelbėsiu.

Ir „nuo tikėjimo prietarų išsilaisvinęs akademinis sovietų jaunimas sąžiningai tuos nurodymus vykdo. Taip daro, kaip liudija „Komsomolskaja Pravda", ne vieni tiktai veterinarijos studiozai. Keistas reiškinys: kol ankščiau iš rusų studentų nereikalavo atsižadėti Dievo, jie neeikvodavo savo kuklių išteklių burtininkų honorarams; dabar jie verčiami nepripažinti tikėjimo ir burtininkų pajamos iš akademinio jaunimo šimteriopai padidėjo.

Buvo apklausinėta apsčiai jaunuolių, ką tik gavusių brandos atestatus. Paaiškėjo, kad, pvz., Voronežo 12-sios vidurinės mokyklos dešimtoje klasėje yra suolas, kuriame niekas nesėdi. Ir mokiniai, ir net mokytojai sako, kad tas suolas užburtas — nelaimingas: tie kurie jame sėdi, gauną blogus pažymius. Taip tas suolas klasėje nenaudojamas ir stovi—sėdėti jame niekas nedrįsta, bet ir išnešti jį drovisi. Tame pačiame Voroneže 10-sios vidurinės mokyklos abiturientai dažnai vaikščiodavo pas burtininkus, kad užvardytų nuo blogų pažymių. Tokius užvardijimus plačiai praktikuoja ir Maskvos mokslėjviai, pionieriai ir komsomolcai. Pinigų burtininkams užsimokėti mokiniams duoda tėvai.

Laikyti egzaminus į aukštąsias mokyklas kandidatai dažnai ateina taip pat pirma pasiteiravę pas burtininkus; jie dargi ir amuletų ir visokių „simpatinių priemonių" atsineša, kad išvengtų sunkių klausimų. Amuletų galia tiki ir daugelis aukštų komunistų: sušaudytasis narkomas Rosenholcas visada nešiodavosi kišenėje 90-tosios psalmės ištrauką. Ir ne jis vienas toks!

Ypatingai amuletus mėgsta žmonės kurių profesija susijusi su pavojumi gyvybei: lakūnai, šoferiai, jūrininkai, kasyklų darbininkai... Prieš didesnius įvykius — revizijas, patikrinimus, valymus — amuletais suskantą apsirūpinti ir sovietijos bei partijos veikėjai: ir čia, mat „profesinė rizika"...

Išimties nesudaro nė kvalifikuotieji bedievybės propagandistai. Tiesa, Dievą jie netiki, bet tarp jų sunku rasti tokių kurie netikėtų velnią. Ten kur gyvena mahometonys, tie progandos liūtai sutrypia Alachą, mala Dievą, bet visur su pagarbia baime jie tylėj pripažįsta velnio viešpatavimą.

Ir „Komsomolskaja Pravda", išėsėlusi eibę panašių, kaip čia atpasakotieji pavyzdžių, yis dėlto nusiskundžia, kąd kovai su burtais „trūksta kadrų" Ir kaip jų netruks? Sunaikinę tikėjimą, Sovietai atvėrė kelią burtams. Tepasidžiaugia: „išlaisvintas" iš tikėjimo „varžtų" sovietinis jaunimas pateko į tamsiąją burtų vergiją!

Kaip vokiečiai globoja šeimas

Daug blogo yra padariusi dabartinė nacional — socialistų valdžia Vokietijoje. Tačiau ir dabartinėje Vokietijoje yra dalykų, kurie gali būt pavyzdžiu ir mums. Ypač mums reiktų įsidėmėti, kaip naujoji Vokietija leidžia savo įstatymus šeimoms stiprinti Mat, jie nori, kad vokiečių tauta būtų tikrai galinga. Todėl ir jų reikalavjimai šeimoms yra gana griežti. Ypač rimtai jie ryžtasi kovoti už šeimų nesuardomybę. Štai, kodėl naujieji moterystės įstatymai įveda bausmę net ligi 10 metų už moterystės ištikimybės laužymą Si bausmė jokiu atveju negali būt pakeista piniginę bauda. Anksčiau nukentėjusi pusė pati turėdavo kelti bylą, o teismas tik užsistodavo už nukentėjusįjį. O dabar jau patį valstybė imasi ginti nuskriaustąją pusę. Be to, dar valdžia dalina dovanas gausioms šeimoms, teikia lengvjausiomis sąlygomis paskolų neturtingiems jaunavedžiams, kad jie galėtų įsikurt patogesnį židinį savo šeimai ir kitais būdais stengiasi stiprinti vokiečių šeimas.

Panašūs šeimų įstatymai yra išleisti ir Italijoje. Pats Mussolinis nesykį pabrėžė, kad šeimų stiprinimą jis laikąs skaistesnės ateities garantiją visai šaliai. Net patys komunistai yra išleidę visą eilę įsakymų, kurie reikalauja tikresnio pastovumo susidarusioms šeimoms, griežtai baudžia už abortus ir t. t. Reiktų daugiau rūpintis, kad pairęs daugelio šeimų gyvenimas ir mūsų kolonijoje sutvirtėtų.

BAISI LĖKTUVO KATASTROFA

Budapeštas. Netoli Debreczino įvyko lėktuvo katastrofa, per kurią žuvo 12 žmonių: septyni vengrų žurnalistai, vienas turizmo biuro tarnautojas, vienas veterinorius ir trys įgulos nariai.

— Jungfraujoche įvyko šį mėn. tarptautinis aeronautikos fiziologų kongresas. Kongrese buvo nagrinėjama įvairūs praktiški skraidymo didelėse aukštumose klausimai.

— Pirmoji garsaus anglų dramaturgo Sekspyro raštų laida, išleista po rašytojo mirties, šiandien laikoma didele retenybe. Visi to leidimo egzemplioriai yra žinomi ir yra lordų bei didžiųjų bibliotekų nuosavybe. Neseniai viename provincijos name užtikta dar vienas tų raštų rinkinys. Rinkinys tuč tuojau buvo nupirktas už 1.500 svarų sterlingų.

VISIEMS LIETUVIAMS ISPĖJIMAS

Mes dar kartą pranešame ir įspėjame, kad visi svetimšaliai turi legalizuoti savo buvimą Brazilijoje iki šių metų lapkričio mėn. 30 dienos. To ne atlikus, gresia ištrėmimas. Su kadernetomis reikia palaukti iki gruodžio 22 d., kai bus duodamos visiems naujos, nepaisant, ar kas turės dabar išsiėmęs, ar ne. Svetimšaliams bus specialios kadernetos. Jas duos policija. Išsiimti laikas yra visi metai nuo šių metų gruodžio mėn. 22 d. iki 1939 metų gruodžio mėn. 22 d. Informacijų galima gauti policijos departamente, rua Visconde do Rio Branco nr. 280, trečiam aukšte, tarp 12—18 val. kasdien.

Paieškojimas

Lietuvos Konsulato São Paulo yra ieškomas Steponas Kavaliauskas, kurį laiką gyvenęs Rio Grande do Sul, M. Erechim, est. Barrão ir Ignas Rickevičius, gim. 1887 m., kurio paskutinis adresas buvo toksai: Lagoas, Ygnacio Luiz, Minas Geraes.

Kas žino apie ieškomųjų likimą arba jų adresus, maloniekite pranešti Lietuvos Konsulatui São Paulo, Rua Aureliano Coutinho, 88.

FOTO SCHMIDT

Atlieka įvairiausius foto srities darbus. Vyksta į namus.
Senų paveikslų atnaujinimas. Paveikslų didinimas.
Vestuvių nuotraukos prie šv. Antano altoriaus.

RUA SILVA TELLES, 5
(netoli šv. Antano bažnyčios)

KAS SKAITO SPAUDA —
VEJO NEGAUDO!

Lietuvių Jaunime,

Dėvėkit gražiai pasiūtus rūbus. Siuvami sulig naujausių madų vyriški ir moteriški kostiumai ir paltai. Darbas garantuotas. Darbas atliekamas neblogiau kaip S. Paulo centre, bet daug pigiau. Už vyriškus kostiumus nuo 100 ligi 150$000.

Už moteriškus nuo 40$000 ligi 75$000.

PAULO AMBRAZEVIČIUS
RUA CICLAMES nr. 52 Villa Bella.

Dėmesio!

Kas nori mokytis pianu skambinti, dainuoti ar muzikos teorijos, tesikreipia į chorvedį J. Stankūną, Villa Zelina, Rua Nove Nr. 5. Sąlygos prieinamos visiems. Atsilankykite — įsitikinsit. Kreiptis galima kasdien bet kuriuo laiku.

J. STANKŪNAS.

DARŽAI VISIEMS

Netoli geležinkelio stoties Carvalho de Araujo ir 800 metrų nuo stoties Ferraz de Vasconcelos, Central do Brasil suburbio ruože, parduodama žemė daržams ir mažiems ūkiams, apaugusi gerų miškų ir išvagota tyro vandens upelių, tik nuo 300 iki 400 reisų už metrą. Ant žemės ištaisyti geri keliai, klimatas svei kas, žemės rūšis gera ir netoli geležinkelio stočių. Žemės sklypai nuo 10.000 kv. metrų po 50$000. Turime dar mažus sklypus prie stoties, kurių mėnesinis mokėjimas nuo nuo 80$000 be palūkanų ir įnašų. Šių žemių nuosavybė yra: Companhia de Agricultura Imigração e Colonização. Pardavimų raštinė: Rua São Bento 17, Tel. 2-7549 — Garcia. Vietoje teirautis sekmadieniais krautuvėje prieš stotį Carvalho de Araujo arba Lagendo Velho pas Juvenal Kirsten.

SIUVYKLA "ESTAN"

STASIO ŠLIKTOS

Gerai žinoma visiems lietuviams
RUA DA CONCEIÇÃO 79-A,
Fone: 4-4886 (prie pat stoties Luz) atidarė naują skyrių — antrą siuvyklą, Braz rajone, prie stočių Norte ir Braz.

Rua Dr. Almeida Lima, 19

Dr. A. Candia ir M. Cogano
LABORATORIJA
MEDECINIŠCAS IŠTYRIMAS:
Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapumo ir išmatų.
RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkîn
ADVOCATAS
[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
n ė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1214.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Dr. A. Jazara-Snege
(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.
LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.
2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Consultorijos 2-5068.

Dr. A. Candïa
VENERINĖS LIGOS:
TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.
Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.
RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.
Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. S. Meìtín
DIPLOMUOTAS VOHIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.
Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.
RUA BARÃO ITAPETININGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

Vokiečių fotografijų įstaiga
„BERNARDO"
įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT
Rua São Caetano, 447
(senas nr. 103) Tel. 4-5576
SÃO PAULO

Vaistinė
DON BOSCO
Savininkas JUOZAS LUKOŠEVIČIUS

Didelis pasirinkimas įvairių rūšių vaistų—vietinės gamybos ir užsieninių.
Kainos minimalios.
Lietuviams daroma nuolaida!
RUA BOM PASTOR, 18
YPIRANGA Tel.: 3-0100

Dr. Paulo Licciardi
MEDIKAS OPERATORIUS SANTA CASA, praneša, kad nuo rugsėjo 5 d. šių metų, priėminės ligonis tik Konsultorijoj savo rezidencijoj RUA SILVA PINTO 444 (BOM RETIRO Rajone) šiomis valandomis: nuo 11 iki 12 ir nuo 15 iki 19 val.
Paprastas apžiūrėjimas 20$000.
Specialus apžiūrėjimas — 30$000.

PIGUS IR SAZININGAS DARBAS LIETUVIO A. NIZEVICIAUS
SIŪVYKLOJ Marijampolė
RUA TAQUARY 92.
Lietuviai, visumet palaikykim lietuvius!

Jūs skaitote «Šviesą»? — Gerai Prenumeratą sumokėjote? — Gerai Paraginot pažįstamus ją prenumeruotis? Ne? — Ot, čia tai negerai! Dar šiandien nuneškite jiems savąjį numerį susipažinti ir paraginkite, kad užsiprenumeruotų. Jei bus reikalo, patys papėkite jiems tai atlikti. Padarysite kulturingą darbą!

BENDRUOMENĖS KNYGYNE

Villa Zelinoj rua sete 58 knygų galima gauti skaityti šia tvarka:

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 7 lig 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 1 ligi 2 val. popiet.

Bendruomenės nariai per mėnesį moka po 500 reisų, nenariai kas mėnuo po 1 milreisą ir 5 milr. užstato. Surinkti pinigai skiriama knygų aptaisymui ir naujų knygų pirkimui

SÃO PAULO LIETUVIU KRONIKA

J. E. VYSKUPAS DOM JOSÈ VILLA ZELINOJ

Praėjusį sekmadienį Villa Zelinoj lietuvių šv. Juozapo bažnyčioj São Paulo Vyskupas pavaduotojas Dom José teikė lietuviams katalikams Sutvirtinimo Sakramentą. Nors lietus lijo nuo ankstybo ryto per visą dieną, tačiau žmonių prisirinko pilnutėlė bažnyčia. Vien Sutvirtinimo Sakramentą priėmė 700 asmenų. Garbingasis Ganytojas Villa Zelinon atvyko pirmą valandą lydimas savo sekretoriaus. Prie garbės vartų, vainikais papuoštų, sutinka kolonijos kapelionai, p. konsulas, DULR-o pirm-kas p. Skipitis ir tūkstantinė minia lietuvių katalikų. Įėjus bažnyčion, Bendruomenės choras, diriguojamas p. J. Stankūno, gieda «Ecce sacerdos». Teikiant Sutvirtinimo Sakramentą choras dar sugiedojo keletą lietuviškų ir lotyniškų giesmių. Lauke lietui žliangiant nelegva buvo bažnyčioj del daugybės žmonių palaikyti tvarka. Tačiau Seselių Prancūziškiečių dėka, nors ir nepatogiose sąlygose, buvo pavyzdinga. Tai pareiškė ir J. E. Dom José.

Ypatingai paliko choro giesmės. Šia proga taip pat pareiškė, kad São Paulo Kūrija leidžia dar trečiam lietuviui kunigui atvažiuoti. Einant iš bažnyčios, Ekscelencija mažoji Paukštytė įteikė leijų puokštę. Po poros valandų intensyvaus darbo užėjo klebonijon pailsėti.

Po to dar važiavo į Villa Formosa šventinti vieno vienuolyno kertinio akmens.

PADĖKA

Praėjusią savaitę aplink Villą Zelinos lietuvių bažnyčią buvo didelis judėjimas. Seselės priešpiet ir popiet mokė vaikučius, poterėlių ir giesmių. vyrai ir moterys, maži ir dideli, nešė žalumynus, iš kurtų ligi vėlybos naktios, grįžę iš fabriko, pynė vainikus, puošė bažnytėlę. Tenka pasidžiaugti kad kaskart vis didesnis būrys žmonių prisideda prie bendro darbo. Reiškiu nuoširdžią padėką gerosioms Seselėms už paruošimą vaikučių Sutvirtinimo Sakramentui, visiems prisidėjusiams aukomis ir darbu, nutraukiant poilsio valandas, nors už tai niekas neužmokėjo. Visiems talkininkams ir remėjams nuoširdus ačiu, Teatlygina geraisi Dievas.

Jūsų

Kun. P. Ragažinskas

VAIKO SEKMADIENIS

J. E. São Paulo Arkivyskupo paredinu šį sekmadienį, spalių m. 9 d., visose bažnyčiose bus ruošiamo vaikams pamaldos specialiais vaikams ir suaugusiems pamokslais. Tokios vaikams pamaldos bus Vila Zelinoj ir lietuvių bažnyčioj, šį sekmadienį 8 val. ryto, Pamaldų metu giedos vaikučių choras Sėselės Marcelinos vadovaujamas

Apie katalikišką auklėjimą bus sakomi pamokslai ir po sumos šv. Antano do Pary ir šv. Juozapo Vila Zelinoj bažnyčiose.

ISVAZIAVO P. SKIPITIS

Spalių m. 6 d. pro Santos išvažiavo Argentinon DULR-o pirm-kas p.R. Skipitis. I São Paulo grįš lapkričio m. pabaigoj.

DAINUOS PER RADIO

Bendruomenės choras netrukus dainuos viename São Paulo radiofone. Po to numatyta ekskursija į Santos.

SÃO PAULO INTERVENTORIAUS TELEGRAMA B. L. O. CENTRUI

Brazilijos Nepriklausomybės šventės (7 de Setembro) proga B. L. O. Centras telegrama sveikino p. Adhemar de Barros. Ponas Interventorius atsiunte Centro pirmininkui kun. P. Ragažinskui telegramą, kurią dėkoja už sveikinimus ir linkėjimus brazilų tautai.

BAŽNYČIAI PAPUOŠTI AUKOJO:

1. Vincas Stankevičius	20$
2. Jonas Sprindys	10$
3. N. Cjtavičius	2$
4. Kazys Maciejūnas	2$
5. Jonas Varnauskas	5$
6. Leonas Varnauskas	5$
7. Viktoras Petravičius	5$
8. Andrius Guzikauskas	2$
9. A. Jakonis	1$
10. A. Weder	1$
11. Apolonia Gegutienė	5$
12. J. Rakauskas	1$
13. P. Pavilionis	2$
14. Povilas Dirse	10$
15. Ant. Makūška	5$
16. S. Jakaitis	5$
17. Jonas Pupeţis	3$
18. Magyla Jonas	5$
19. Andr. Ambrazevičius	2$
20. J. Vaicekauskienė	3$
21. V Alionis	2$
22. Jonas Paukštys	5$
Viso surinkta	101$000

Aukas rinko Bendruomenės vicepirm-kas Jonas Paukštys.

Surinktos aukos išleistos:

1. Langų remontui	18$
2. Klaupkas padarymas	37$
3. Virvių 180 metrų ir špagato pirkimui vainikus pinant bažnyčiai papuošti	33$
4. Medis garbės vartams	14$
Išlaidų viso	101$000

AUKOS RINKTOS DIVONUI PIRKTI VILA ZELINOJ LIETUVIU BAZNYCIOJ

Po 2$ aukojo: Katarina Nanartonienė, Kulikauskienė, Domė Trubienė Ag. Radzevičienė, Rukšienė, Aleknienė, Adamavičienė, J. Vygelytė, K. Bakšinskienė, G. Girskienė, R. Musteikienė, J. Maciulis, Jarienė, Pavilionienė, Vagnerienė. Po 5$: Visgaudas, M. Merkienė E. Varnauskienė ir A. Skrebys 6$

Kiti aukojo po 1$ ir $500 reisu. Viso surinkta 139$. Iš pirmiau surinktų pinigų altoriui nudažyti buvo likę 20$, Divonas nupirkias už 130$. Likusieji pinigai yra Liet. Kat. Mot. Dr. Brazilijoj kasoje.

Aukas rinko A. Jakutienė, Rudokienė, Jasaitienė, J. Bala ir M. Kleisienė.

UZSAKAI EINA:

Bronjaus Urbanavičiaus iš Vievio parapijos su Brone Kriaučiūnaite iš Ziežmarių parapijos; Juozo Juzėno iš Utenos parapijos su Barbora Maglinaite iš Aleksandravėlės; Jono Baltaduonio iš Tytuvėnu su Pole Valukevičiute iš Karmelitų (Kauno) parap.

MANO PASTABOS

(Atkeltą iš antro puslapio.)

nesutinką į klebonija eit, nes, girdi, «klebonija — šališka vieta». Suprato, kun. B. Sugintas, kad p. ministerio žodžiams negalima tikėti ir ėmėsi darbo savo laikraščiui išleisti. Reiškia, tuomet p. ministeris ne tik kąd nesirūpino Kolonijos sutvarkymu, bet dargi ne norėjo, kad šmežiami turėtų kur apsiginti, o tatai ypatingai, matyt, p. ministeriui rūpėjo, nes įsakė konsului B. Steponaičiui dėti visas pastangas, kad Bendruomenės laikraštis neišeitų. Bet, dėja! Tas noras noru ir liko, o naujas laikraštis «Šviesa» išėjo.

Iš to, kas pasakyta, aiškiai matyti, koks šališkas p. ministeris tuomet buvo.

Ne kitoks pasiliko ir toliau. Nekelsiu viešumon kai kurių faktų iš jo antro laukymosi São Pauly, o apsistosiu tik tjes paskutine jo vizita mūsų Kolonijai šiais metais rugpiūčio mėnesį.

Kaip kitais metais, taip šiemet p. ministeris Aukštuolis savo tarnybos reikalais pirmiausia lankėsi Brazilijos sostinėj, kur su vietos Vyriausybe pasikeitė savo Vyriausybės vardu patvirtintus dokumentus dėl kriminalinių nusikaltėlių išdavimo. Cia viskas tvarkoj. Visose valstybės toktas sutartis tarp savęs pasirašo. Bet p. ministeris į tai pažiūrėjo visai kitaip. Pirmiausia jis tuos dokumentus pavartojo, kaipo gąsdinimo ir grąsinimo įrankį prieš tuos S. Paulo lietuvių kolonijos veikėjus, kurie, jo manymu, neva yra opozicijoj. Paskaitykit «Lietuvy» jo pasikalbėjimą su p. Vancevičium ir įsitikinsite, kad ten toks grąsinimas, iš tikrųjų, yra mestas. Ar toks veikimo būdas yra diplomatiškas, spręskite Jūs patys, o aš tik noriu pažymėti, kad čia daugiau kvepia «hitlerizmu», bet ne diplomatija: «jei jūs nepasitrauksite iš Kolonijos visuomeninio veikimo (ultimatumas), tai aš, pasiremdamas tą sutartimi, jus visus ištremsiu iš Brazilijos, kaip didžiausius nusikaltėlius, dezertyrus ir t. t.» Tjesa, «hitlerizmas» pasauly dabartiniais laikais yra madoj, bet teneužmiršta p. Ministeris, kad sutarty išdavimo procedūra yra visai kita: čia vien «diplomatijos» neužtenka, o reikalingas dar Teismo organų sprendimas. Kaipo pavyzdį, nurodysiu J. Rimšos bylą, kurią buvo užvedęs diplomatijos keliu buvęs konsulas D-ras Maciulis. Apie tą bylą galėtų gerai painformuoti konsulato tarnautojas p. J. Cavinskas, nes tuo laiku jis buvo J. Rimšos bendrininkas kiaulių ūky čia Brazilijoj.

Taigi, p. Ministeris Aukštuolis atvyko į São Paulo jau su iš anksto paruoštu planu: visuomeniniam veikime vien tik Lietuvių S-gos Br. vadams padėti ir juos į padanges iškelti, o kitus veikėjus pasmerkti ir nuo visuomeninio darbo atitraukti. Gal tas netiesą? Paimkit į rankas «Lietuvio» 38 numerį, paskaitykit straipsniuką «Min. Aukštuolis apie mūsų organizacijas», panagrinėkit ten ministerio pareikštas mintis, tai įsitikinsit, kad aš nei kiek nesu pasakęs perdaug.

Štai:

1) Kalbėdamas apie Brazilijos Lietuvių Organizacijų Centrą, ministeris pasako žinąs, jog jį sudarančios tik dvi organizacijos: Katalikų Bendruomenė ir «Rytas» (!!!) Registruotas tėra tik «Rytas» (!). Iš kur p. Ministeris žino, kad kitos organizacijos neregistruotos? Kam viešai kalbėti tai, kas yra netiesa, ir tai, ko nežinai? Jei būtų įdomu, aš galėčiau nurodyti net tuos «Diario Official» numerius, kuriuose skelbiama registracija. Manau, diplomatai «Diario Official» irgi skaito. Ras patys.

2) «Centras nėra įregistruotas ir neturi juridinio asmens teisių». Blefas, p. ministeri. (Žiūr. «Diario Official» 214 iš 23 d. rugsėjo 1937 metų).

3) «I Centrą yra įrašyta 270 asmenų, kurių žymi dalis—nepilnamečiai ir vaikai». Lietuviški laikraščiai nekartą įsiėdėjo Centro visuotinių susirinkimų klišes. Iš jų matyt, kiek «nepilnamečių ir vaikų» yra Centre. Istatymai draudžia svetimšalių organizacijas čiagimius. Vaizdo pilnumui būtų gerai p. ministeris padaręs, suskaitydamas, kiek Centrui priklauso... dar negimusių narių. Narių skaičius—270 rodo nepaprastą p. ministerio dosnumą.

Galima buvo laukti tik puskapio (vokiškai—dreizig). Aciu ir už tai, tačiau joki skelbimai ir tendencijos nesa mažins tų tūkstančių lietuvių, kurious sutraukė Centras ir jo kilnūs vadai vienybės darban.

4) «Kiekvienas narys moka 2 su puse milreiso įstojamojo mokesčio». Kolkas įstojamojo mokesčio nariai moka tik milreisą. Manau, Centras už šį dosnumą liks ilgai p. ministeriui dėkingas.

5) «Centro vadai pasistatė kitą tikslą: sugriauti «L. Sąjungą Br.» ir paimti mokyklas su jų pastatais į savo rankas».

Bergždžias darbas, aišku! Mokyklos ir tąip su «jų pastatais» yra saugiose Majaus ir visos aferistų kompanijos rankose. Jas gal už juodąją biržą pasiims valdžia. Centras nešvaraus biznio palaikų netrokšta.

6) «Centras užmiršo savo deklaraciją». Piniga ir peilį gaus tąs, kas įrodys, kąd Centro nariai nesilaikė deklaracijos ir riejosi ir toliau. Tik Sąjunga, Centran nejstojusi, kandžiojo Koleniją.

7) «Centro pirmininkas yra kun. Ragažinskas, o sekretorius p. Dutkus» — ir čia informacija, nesiderinanti su diplomato rimtumu. Kun. Ragažinskas yra Centro Valdybos, Ant. Dutkus — Centro Tarybos pirmininkas. Centro sekretorius yra Alb. Varža ir kun. A. Arminas.

Cia nekalbėsiu dėl «informacijų» apie Lietuvių Sąjungą Brazilijoje. Aišku, kad tas «interview», kurį parašė Bandeirantėje jos vadai, o pasirašė p. ministeris jo visai nė neperskaitęs, negalėjo kitaip atsiliepti apie Sąjungą, kaip rimčiausią, seniausią, geriausią, gausingiausią, patriotiškiausią, tautiškiausią, — iausią, iausią, iausią ir t. t., ir t. t. —

Baigiant, tenka pažymėti, jog labai liūdna, kad p. ministeris savo diplomatijos pagrindan padėjo šališkumą ir pamynė po kojų teisybę.

Akivaizdoj to viso, kas belieka? Ar reikia dėl to nusiminti? I tai atsakysiu Maironio žodžiais: «Salin, nusiminę dūsavimai skaudūs! Jie silpnina dvasią tiktai!», o mūsų veikėjams primenu Putino šūkį:

Broliai, mes del idealo—
Savo pajėgas aukokim,
Už idėją drąsiai stokim —
Bus mūs ateitis.

SARAPAS D.

Svetimšalių Legalizacija

Svetimšalių legalizacijos dokumentai kaip legaliai taip ir nelegaliai gyvenantiems, sutvarkomi Aido Redakcijoj. Rua da Moóca, 1721, — São Paulo. Darbo valandos: šiokiadieniais nuo 8 iki 11 val. ryto ir nuo 5 iki 9 val. vakaro. Sekmadieniais nuo 8val. iki 12 val. dienos.

Dr. Borîs Chipiakoff
RUA YPIRANGA, 193
2 andr. ap. 4. (kampas Santa Ephigenia), Tel. 4-0316
Vidujinės, nervų ir proto ligos.
SPECIJALI VENERINIU LIGU LIGONIAMS CLINICA.
Gonoreja išgydoma per 10--15 dienų.
KONSULTORIA ATIDARA iki 9 val. vak.